

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ Α

A1. Άραγε, λοιπόν, θα ήταν αρκετό σ' εμάς, αν κατοικούμε την πόλη με ασφάλεια και (αν) γινόμαστε πλουσιότεροι όσον αφορά στην περιουσία και (αν) έχουμε ομόνοια μεταξύ μας και (αν) χαίρουμε εκτίμησης μεταξύ των Ελλήνων; Γιατί εγώ βέβαια νομίζω ότι, αν γίνουν αυτά, η πόλη ολοκληρωτικά θα ευτυχήσει. Ο πόλεμος όμως, μας έχει στερήσει όλα αυτά που έχουν λεχθεί γιατί και φτωχότερους μας έκανε και πολλούς κινδύνους μας ανάγκασε να ανεχόμαστε και μας έχει συκοφαντήσει στους Έλληνες και με όλους τους τρόπους μας έχει ταλαιπωρήσει.

A2.

α. Λ β. Λ γ. Λ δ. Σ ε. Σ

A3. Σύμφωνα με τον Ισοκράτη, η ειρήνη παρέχει ποικίλα οφέλη στις πόλεις που την εφαρμόζουν. Συγκεκριμένα, προσφέρει ιδιαίτερη ησυχία και ασφάλεια. Ακόμη, σε ειρηνικές συνθήκες, αναπτύσσεται η οικονομία αλλά και η γεωργική, η θαλάσσια και η εμπορική δραστηριότητα. Το άτομο δύναται να επιχειρήσει οποιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα, με αποτέλεσμα να οδηγηθεί και ο ίδιος αλλά και το κράτος σε οικονομική ευημερία. Η οικονομική ενίσχυση του κράτους θα επιτευχθεί και με την επίσκεψη των μετοίκων, των ξένων και των εμπόρων, κίνηση ανύπαρκτη και ανέφικτη σε περίοδο πολέμου. Τέλος, θα εξασφαλιστεί η καλή φήμη μεταξύ των ελληνικών πόλεων και θα δημιουργηθούν σταθερές, μόνιμες κι αξιόπιστες συμμαχίες, με συμμάχους «πεπεισμένους» κι όχι «βεβιασμένους».

Βέβαια, απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθούν όλα τα παραπάνω είναι η απαλλαγή από πολέμους, διχόνοιες και ταραχές. Οι πολίτες θα πρέπει να έχουν απαλλαγεί από οτιδήποτε τους επιφέρει προβλήματα, εντάσεις και προστριβές, ώστε να μπορέσουν απρόσκοπτα να αναπτυχθούν σε όλους τους τομείς.

ΘΕΜΑ Β

B1. 1.δ 2.ε 3.β 4.γ 5.α

B2α.

- **άσφαλῶς:** ἀσφαλέστερον (συγκριτ.), ἀσφαλέστατα (υπερθετ.)
- **εὐπορώτεροι:** εὐποροὶ (θετικός), εὐπορώτατοι (υπερθετ.)
- **πολλῆς:** πλείονος (συγκριτ.), πλείστης (υπερθετ.)
- **μέγιστον:** μέγα (θετικός), μεῖζον (συγκριτ.)

B2β.

γράφεται: γραφήσεται (παθητ. Μελλ.), ἐγράφη (παθητ. Αόρ.)

βουλευόσιο: βουλευθήσιο (παθητ. Μελλ.), βουλευθείης (παθητ. Αόρ.)

πράττεσθαι: πραχθήσεσθαι (παθητ. Μελλ.), πραχθῆναι (παθητ. Αόρ.)

ιδρύεσθε: ἰδρυθήσεσθε (παθητ. Μελλ.), ἰδρύθητε (παθητ. Αόρ.)

ψευσάμενος: ψευσησόμενος (παθητ. Μελλ.), ψευθεὶς (παθητ. Αόρ.)

B2γ.

α) λάβωσι(ν)

β) ἴδοι

γ) ἔλθειν

δ) ἀφίκετο

ε) εἰπών, ἔπαθε

B3α.

τούτων: υποκείμενο της μετοχής *ὑπαρξάντων*

ἀδεῶς: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου

τὴν πόλιν: αντικείμενο του ρ. *Ὀψόμεθα*

νῦν: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

B3β.

i) Οἱ κήρυκες ἐπέμφθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

ii) Αἱ ψυχαὶ τῶν συμμάχων ἐταράχθησαν ὑπὸ τῶν λόγων ἐκείνου.

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

1ο ΘΕΜΑ

α) Η 2^η σκηνή του Προλόγου προκύπτει λόγω της εισόδου δεύτερου ήρωα στο λογείον. Ο Τεύκρος μπαίνει στη σκηνή από τη δεξιά προς τους θεατές πάροδο, σύμφωνα με τη σύμβαση του αρχαίου θεάτρου, διότι έχει φτάσει στην Αίγυπτο με καράβι, άρα έρχεται από το λιμάνι. Εμφανίζεται οπλισμένος με τόξο και σίγουρα θα έχει στον ώμο κρεμασμένη τη φαρέτρα με τα βέλη. Όταν απείλησε την Ελένη «με τούτη τη σαΐτα» (στ. 94), θα σήκωσε το όπλο ψηλά. Θριγκοί και στοές (στ. 84-85) δείχνουν περίτεχνη διακόσμηση του σκηνικού και δηλώνουν ότι πρόκειται για παλάτι. Στο στ. 99 φαίνεται πως ο Τεύκρος στρέφει το πρόσωπό του αλλού, εκφράζοντας το μίσος του για την ηρωίδα.

β) Στην αρχή της σκηνής (στ. 93-104) ο Τεύκρος είναι έτοιμος να επιτεθεί με μίσος στη νέα που έχει μπροστά του, θεωρώντας πως αυτή είναι μια ξένη που μοιάζει στην Ελένη, στην αιτία όλων των συμφορών. Ο Τεύκρος, προφανώς δεν γνωρίζει ότι αυτή που έχει μπροστά του είναι η πραγματική Ελένη, καθώς θεωρεί πως η τελευταία βρισκόταν στην Τροία και την είδε με τα μάτια του να οδηγείται από τον Μενέλαο στο καράβι του. Οι θεατές, βέβαια, γνωρίζουν την αλήθεια που αγνοεί ο Τεύκρος και αντιλαμβάνονται την πλάνη, στην οποία εκείνος βρίσκεται (διάκριση φαίνεσθαι και είναι). Επομένως, η ψευδαίσθηση στην οποία ζει τονίζει την τραγική ειρωνεία.

γ) Το ιδεολογικό στοιχείο της διάστασης μεταξύ «φαίνεσθαι και είναι», εντύπωσης και πραγματικότητας αποτελεί βασικό στοιχείο «διανοίας», το οποίο διατρέχει ολόκληρο το έργο. Ολόκληρη η σκηνή είναι ένα παιχνίδι ανάμεσα στη γνώση και στην άγνοια, ανάμεσα στην αλήθεια και στα φαινόμενα. Στους στ. 93-97, ο Τεύκρος ζει στην ψευδαίσθηση των εντυπώσεων, αλλά γνωρίζει τα γεγονότα. Πιο συγκεκριμένα, αντικρίζοντας την Ελένη θεωρεί πως πρόκειται για κάποια γυναίκα που της μοιάζει και όχι για την «πραγματική» Ελένη, καθώς η τελευταία οδηγήθηκε από τον Μενέλαο στο πλοίο του, ώστε να επιστρέψουν μαζί στη Σπάρτη. Επομένως,

για την ψευδαίσθηση αυτή ευθύνεται η εμπιστοσύνη του Τεύκρου στις αισθήσεις του (όραση) και σε όσα αντιλαμβάνεται μέσω αυτών. Ο Ευριπίδης, λοιπόν, μέσω του παραδείγματος του Τεύκρου προειδοποιεί και συμβουλεύει εμμέσως τους θεατές να αξιολογούν προσεκτικά και με κριτική σκέψη τα φαινόμενα, ώστε να βεβαιώνονται ότι δεν πρόκειται για κάποιου είδους πλάνη.

2ο ΘΕΜΑ

α) Αντικρίζοντας την Ελένη, ο Τεύκρος αισθάνεται έκπληξη και ταυτόχρονα μίσος από τη θέα της γυναίκας που θεωρεί αιτία του πολέμου και όλων των συμφορών που αυτός επέφερε και στον ίδιο προσωπικά. Στη συνέχεια, το συναίσθημα της οργής υποχωρεί και απαντά, δίχως να δυσανασχετεί, στις ερωτήσεις της Ελένης.

β) Η αντίφαση που παρατηρείται στους συγκεκριμένους στίχους αφορά στην απότομη μεταβολή των συναισθημάτων του Τεύκρου, η οποία δεν δικαιολογείται αν λάβουμε υπ' όψιν τον έντονο θυμό που επέδειξε στην αρχή της σκηνής. Ο Τεύκρος αποδεικνύεται εύπιστος και έτοιμος να επαναπροσδιορίσει τη σκέψη του, εμπιστευόμενος και υπακούοντας στις συμβουλές της άγνωστης για αυτόν γυναίκας που συνάντησε σε έναν ξένο τόπο. Η διάθεσή του απέναντι στην συνομιλήτριά του αλλάζει, χωρίς βέβαια να αλλάζει η όψη της, που υπήρξε η αιτία αυτής τα οξύθυμης αντίδρασης.

3ο ΘΕΜΑ

α) Η αντίδραση του Τεύκρου σίγουρα αυξάνει τον οίκτο και την συμπάθεια των θεατών για την Ελένη. Και αυτό γιατί η ηρωίδα αντιμετωπίζεται άδικα με τόση επιθετικότητα και θυμό από τον Τεύκρο. Ο τελευταίος δεν γνωρίζει πως οι κατηγορίες που της προσάπτει είναι άκυρες, καθώς και οι συμφορές που κατά την γνώμη του προκάλεσε δεν είναι αποτέλεσμα δικών της πράξεων αλλά αυθαίρετων αποφάσεων των θεών. Έτσι, για ακόμα μια φορά η Ελένη θυματοποιείται και κερδίζει την συμπόνοια των θεατών, επιβεβαιώνοντας την τραγικότητά της. Η Ελένη αποδεικνύεται τραγικό πρόσωπο, εφόσον δεν μπορεί να ελέγξει τη μοίρα της αλλά έχει αφεθεί στα χέρια των θεών, των οποίων η βούληση συγκρούεται με την δική της. Ταυτόχρονα, ζει σε κατάσταση διχασμού μισώντας -όσο και ο Τεύκρος- το τρωικό είδωλο, και στην πραγματικότητα τον ίδιο της τον εαυτό, αφού συμβαίνει να έχει την ίδια όψη και το ίδιο όνομα με εκείνο. Αυτή η εσωτερική σύγκρουση με τις ανώτερες δυνάμεις αλλά και με τον εαυτό της την καθιστούν σαφώς τραγική ηρωίδα.

β) Πρόκειται για δύο ήρωες που βρίσκονται μακριά από την πατρίδα τους, χωρίς τους αγαπημένους τους, ως έμμεσα θύματα του Τρωικού πολέμου. Ουσιαστικά, πρόκειται για δύο τραγικά πρόσωπα που συγκρούονται με την βούληση των θεών και τη μοίρα, καθώς, αν μπορούσαν να την ελέγξουν, θα επέλεγαν να ζουν διαφορετικά. Τέλος, υφίστανται και οι δύο την κοινωνική κατακραυγή για τα ατοπήματά τους (ο Τεύκρος δεν εμπόδισε την αυτοκτονία του αδερφού του ή δεν θυσιάστηκε μαζί του), με αποτέλεσμα να απεχθάνονται τον εαυτό τους.

4° ΘΕΜΑ

α) Η Ανδρομάχη απευθύνεται παρόμοια με τον Τεύκρο στην Ελένη. Η σύζυγος του Έκτορα ξεσπά τον θυμό της και το μίσος της μιλώντας υβριστικά (στ. 3-6) στην Ελένη και την κατηγορεί για τον άδικο θάνατο τόσων πολεμιστών, Ελλήνων και Τρώων (στ. 8), και την ολοκληρωτική καταστροφή της Τροίας (στ. 10-11). Αντίστοιχα, ο Τεύκρος στους στίχους 88-93 επιτίθεται λεκτικά στην γυναίκα που μοιάζει με την Ελένη, καθώς η τελευταία υπήρξε η αιτία του αφανισμού των Αχαιών και, εν συνεχεία, των δικών του προσωπικών συμφορών.

β) Γενικότερα, στην τραγωδία φαίνεται πως ο Ευριπίδης επιδιώκει να δικαιολογήσει και να αποκαταστήσει τη φήμη και την εικόνα της Ελένης ως της γυναίκας της οποίας η ομορφιά και η αυταρέσκεια έγινε η αιτία ενός δεκαετούς πολέμου. Αυτός, άλλωστε, είναι και ο λόγος που επιλέγει την ηροδότεια εκδοχή του μύθου (η Ελένη βρίσκεται στην Αίγυπτο και μόνο το είδωλό της ταξίδεψε στην Τροία) και όχι την ομηρική. Επομένως, το ύφος των λόγιων της Ανδρομάχης δεν σχετίζονται με την επιδίωξη του τραγικού ποιητή, αλλά μάλλον αναπαράγουν τον γνωστό μύθο για τη σαγηνευτική αλλά άκαρδη, ωραία Ελένη.